

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:
в Австрії:

за цілий рік . . . 20 кор.
за пів року . . . 10 кор.
за чверть року . . . 5 кор.
за місяць . . . 1.70 кор.

За границею:

за цілий рік: зі щоденною
вистилкою 7 доларів, або 12
рублів; з вистилкою двічі
в тижні 5½ долара, або 10
рублів; з вистилкою що субо-
ти 4½ долара, або 9 рублів.
Поодинокі числа по 10 сот.

Телефон Редації ч. 1484 — Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш.
Бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича

Виходить у Львові коо дня
крім неділей руских свят
о 5½ год. по полудні.

Редація, адміністрація
експедиція «Руслана» при
ул. Осолінських ч. II. партер
(Фронт від ул. Тихої). Експе-
диція місцеві в Агенції
Соколовського часажі Гале-
мана.

Рукописи звертає ся лише
напереднє застереженє.

Рекламації неопечатані в
вільні від порта. — Оголо-
шеня звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надіславім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесеня по 30 сот.
від стрічки.

Монополь сїрників.

(§) Серед придуманих нових жерел скарбових доходів на покритє величезних державних погреб і видатків послїдної доби задумє наша скарбова управа побіч внесених в державній раді скарбових предлог завести — як звісно — і монополю сїрників, що з огляду на загальну потребу сего необхідного знадїбї в щоденнїм житю дотикає живо усі круги населеня держави.

Вскорі по тїм, як те новопридумане жерело скарбових доходів дійшло до відома загалу стали кружати у часописах та в біржевих кругах вістки, що сей монополь має бути державною виарендований «Länderbank-ови» способом колишніх аренд доходів з податків, які в минулих віках приміювали в старих поліційних державах. Тоді то необмежений у своїй власти володар винаймає якусь галузь доходів держави грошевитій одиниці чи спілці за означену загалину (гуртївну квоту) в разях пекучої потреби держави пр. в часї якої війни а такий спосіб був навіть в давнину подекуди конечний, іменно задля недостачі доброї організації скарбових властей до побору і стягання всілякої державної дачки.

Але в новітних державних організаціях о уладженїй як слід скарбовости, єї управи та органів закинено вже зовсім перестарілу і нелюдяну для сусїльства систему побору податків дорогою їх аренди і та вспятна система удержала ся поки що тільки в Туреччинї, або в таких державах як Персія та Мароко.

В нашій державі, особливо в добі «народного парламенту», вибраного при загальнїм правї голосованя горожан, чей така застарїла, протисусїльна та майже безконтрольна система побору державного податку немислима, бо єї і не потреба при розвиненїй як слід правильній системї побору прочих державних податків, і можна справді дивувати ся, як нїлі могла виринути подібна гадка аренди як раз що до задуманого монополю сїрників, який діймаючо обгорне як найширші сусїльні верстви в державі. Можна чей надїяти ся, що на таку шкідну для сусїльства новину не зважив би ся наш «народний парламент».

Всеж таки за системою аренди того монополю побивають запопадливо круги капіталїстів, ласї на бивні зиски, які потягнулиб зі шкіри населеня під охороною поваги державної власти і під позором стягання державних доходів та — як висновувати з деяких познєк у промисловій радї — стрїнули вже ті забїги капіталїстів у деяких кругах скарбової управи і в промислових кругах певний підготовний успіх.

Сї вісти про аренду монополю сїрників і натяки про те навіть в урядовм звітї про дотичні пересправи в промисловій радї затрївожили чимало прилюдну опінію Долитавщини.

І так в ділі тих ширшаючих, а для населеня небайдужних чуток про ту арен-

ду в хосен гуртка капіталїстів-банкірїв, що з будучого податкового державного гроша збивали би до своїх карманів грубі мільїони та вигналиб без міри ціну кожної коробки сїрників сеї річи необхідної для кожного навіть найбїднїшого чоловіка — оповїщує журнал: «Wirtschaftliche Korrespondenz» статю, що в силї успокоїти затрївожені уми загалу населеня.

«W. K.» пише:

«Агітація в хосен виарендованя монополю сїрників приватній спілці прибрала вже доволї непевний вид. Особливо замїтно прикрє вражїне визвала вість, що навіть і урядовий звіт про пересправи в промисловій радї в тїм ділі показав ся невїрним, і те будило на внї позір що всі промисловці та заступники міністерства скарбу висказали ся за виарендованем сего монополю.

При такім мнїмїм станї справи годї було зрозумїти, як в виду того могли в тїй радї ухвалити наконець внесене, щоби оконечний осуд сеї справи ще відложити на пізнійше.

І дійсно мала ся річ инакше. На тїй радї підносили ся важкі голоси проти подібної аренди, отже вкінци і виданий до урядового звіту додаток мусїв се також справдити та признати.

Слїдувалоб вельми жалїти над тїм, колиб Австрія напїтала собі такої системи оподаткованя, що показала ся все і всюди тїлько шкідною. Всякий державний монополь має служити виключно народогосподарскому хїснови населеня, а при арендї змагає приватна спілка капіталїстів зовсім природно тїльки до своєї питомої ціли як пайбїльших зарїбків та зисків. Така неприродна злука інтересів спілки та держави не може нїяк бути хосенна і в правилї мусить держава наконець понести вїрату і шкodu. І справдї подібної системи побору державних податків не слїдно вже в новїтних великих культурних державах.

Правда, можна тут слушно замїтити, що державна управа у нас — як показує ся час до часу — не доросла вповнї до розвязки великих народогосподарєких питань і задач. Але з того хїба виснувати конечність змїни у єствуючїй системї управи, але не яло ся ще повертати до середновїчної системи аренди державних монополїв.

Начальні місця у скарбовій управї треба поручити добрим заводовим силам, а не синам, зятям, братанцям чи сестрїнцям високих достойників і личностей (!)

Таку реформу слїдує так чи инакше конче перевести, бо на нинїшній дорозї справдї закотить ся австрійска управа комїть головою у пропасть банкрутєтва.

На всякий случай мусить в найширших кругах населеня Долитавщини просяти крікє пересвїдченє: «Як вже конечний монополь сїрників, то нехай вже буде, але тодї най він приносить хосен виключно самїй державі, а не я ому банкови!!!»

Дуже влучні гадки, а дістало ся при-

тїм вельми терпке слово і урядовїй австрійскій конвїї, звїсному «Amtsschimmel-ови», що, хоч числить нинї звиш 500.000 мужа всілякої бюрократїї, хоче улєкшувати собі ще своєю задачу арендою державних доходів.

Цїла правда про радикалїв.

Свящц. Ю. Дзерович.

(Дальше).

Постараймось розслїдити додатні сторони радикалїзму. Їх можна зібрати в слїдуючі чотири точки:

Додатні сторони радикалїзму.

До таких додатних сторїн радикалїзму будуть сторонники тогож числити: 1) вибір чотирох послїв до ради державної: Трильовського, Лагодинського, Стефаніка і Левка Бачинського а трох до сойму: Макуха, Сандуляка і Думки; 2) заснованє численних «Сїчий», яких рахують на 600; 3) контроля над здирством духовєства при церковних требах; 4) впровадженє і спопуляризованє нової назви «піп» замїсть дотеперїшної: «отець духовний», «єгомость», «святиєник» або «ксондз»; 5) внесене проблїсків «вільної думки» в нашу сусїльність.

Пригляньмось тїм здобуткам (!) радикальної партїї за порядком. I. Вибір послїв до Ради Державної тепер при загальнїм голосованю не представляє нїякої штуки. Де вийшли послами Трильовскїй чи Стефанік, без нїякої агїтації, був би рівно добре вїйшов до Ради Державної який инший Русин, бо сї округи, де ті послї переходили, були згоря призначені для Русинів. Але може особисто розходило ся о тих спеціально послїв, а упадок їх при виборах був би для рускої парламентарної репрезентації страшно, незамїнимомо шкодою. Ну, але такого погляду висловити не мїг би найбільший прихлїтник радикальної партїї. Лагодинскїй і Стефанік се прямо нїмі послї, і здає ся, парламент вїденський не почує їх слова. Трильовскїй знов, коли обїзвав ся, то лише скомпромітував і свою партїю і нашу парламентарну репрезентацію, се справдїшний був «enfant terrible» руского клубу, доки той не змушений був виключити сего посла за єго промови. Згадаю лише двї єго промови: одну давнїйшу, в якїй він учив нашого мужика завадїяцтва, задорности учив як мужикови зачіпки шукати зі старостою або комїсарем, а котру то промову використав польскїй трибун Стапінскїй, щоби вказати в своїй промові, які то дикї інстинкти плекає наш нарїд. Свої диявольскї гадки Трильовскїй через єго промову тїм способом зїмуїзував, бо так певно не булаб узрїла свїт Божий. І щож би стало ся, як би так мужик бїдний зачав поступати після тих вказївок Трильовського, — пішов би в кайдани, в тюрму, в процес, за який би собі адвокатї казали добре заплатити, а Трильовскїй через свою посольску недоторканість, ходив би собі по вїденській «Ringstrasse», і далї на славу України-Руси послував би.

Друга промова Трильовського за звірство нашого мужика-жовнїра при окупації Босни, що буцїм то наш воєк мав бути так озвїрений, що розпалював багнет при огни і так пробивав Бо-

сняків. Та може бути, що коли через агітації радикальні наш мужик так здичіє, озвіріє, але доси наш мужик, се найкраща людина на світі, котрий хоч і пішов „в радикали“ має прегарне серце, є ще чоловіком.

А чи ж не шкода нам такого Стефаніка! Які то надії цілий український нарід покладав на сього чоловіка на єго літературний талан, а так яко посол — се прямо нуля. І чи не краще в Стецевій, а нехай би і у Відні сидіти і писати „Сині книжочки“, „Кам'яні хрести“, які золотими буквами запишуть імя Стефаніка в нашій літературі, які авторитетом своєї особи підпирати радикальну партію, як бути німим трабантом Трильовського.

А коли ще до того додати сю пригоду, яка лучилась пос. Левкови Бачинському, що хоч — віру в се — нехотячи зранив обломком пульта другого посла, то хоч сей посол через свій такт, уміркованість і працьовитість такт і повагу вповні заслугує на пошану, всеж таки та пригода причинила ся до сего, що радикальна партія таки — дохопившись репрезентації — не списалась.

Краще вже списалась соймова репрезентація, а пос. Макух через свою працьовитість і гарні промови заслужив на повне призванє. Але в чім таліман того єго поведження? Власне у тім, що ішов рука в руку з нашими націонал-демократичними послами, так що не знаючі ближше обставин наших партійних не посудилиб навіть, що в нашій соймовій репрезентації є дві відтіни. І нехай я буду добрим пророком, але мені здає ся, що такі розважніші радикали як др. Левко Бачинський, др. Макух таки чи скорше, чи пізніше прийдуть до переконаня, що чоловік розважний, старший, спосібніший не може жити самими негативами, що їм ніяко буде належати до партії, яка поза клерофобію не означалась нічим в своїй діяльності. Як то нічим? А

2. заснованє: „Січий“. І се справді додатна сторона радикальної партії. Се може і одиноко добрий помисл Трильовського. Нарід „Січи“ любить; історична ся назва якимсь чаром віє на народні верстви. Трохи лише Трильовський ті „Січи“ пофальшував, бо згори виключив всяку навіть пасивну приналежність духовенства до „Січий“. А тимчасом фактом є, що у запорожских курінях на Січи все по середині красувалась Церков Покрова Пресв. Богородиці, а оборона віри і вольности се було головною ціллю життя наших славних козаків. Трильовський же сфалшував ідею „Січий“ і звернув їх як раз проти церкви і віри. Обовязком нашим сьвятим буде, не дати профанувати такої гарної назви і давати уживати єї проти церкви сьвятої, коли якраз „Січ“ за віру і церков свою кров проливала. Адже нам вільно також закладати „Січи“, але правдиві а не фалшовані.

(Дальше буде).

Занепад всепольского сторонництва.

(Конець).

Всепольське сторонництво утворило ся в 1895 р., хоч в дійсности єго почини сягають 1886 р., коли утворила ся тайна організація патриотична Liga polska (названа відтак Liga patriotyczna), на еміграції серед людей, що стояли під прапором демократичного сторонництва, а в часті повстанців 1863 року.

Ліга приняла засади висловлені в маніфесті демократичного товариства „przysposobienia i skupienia wszystkich sił narodowych, celem odzyskania niepodległości Polski w granicach przedrozbiorowych — przygotowywania wszystkich środków do czynnego wystąpienia w chwili stanowczej“, і витичило собі наведену ціль.

Тут отже виразно ціллю ліги єсть означене оружне повстанє. В 1887 видає ліга брошуру п. з. „Rzecz o obronie czynnej i skarbie narodowym“. Є се перша програма писана будучого народно-демократичного сторонництва і вказує на „okoliczności, przy których nasze o prawa i byt z orężem w ręku upomnienie stać się może nie tylko możliwym, ale koniecznym“.

В тім часі громадила Ліга около себе всі революційні живла побіч патриотів без виразних суспільних поглядів, отже і радикальних і хло-

поманів-людовців і соціялістів, а ся збиранина відбила ся в усіх видавництвах своїми поглядами і змаганнями. Відозва, яка накликає до сьвятованя роковин 3. мая (видана 3. марця 1891) каже між иншим:

„Nasza droga — to dalszy rozwój idei wolności, równości i braterstwa, to śmierć absolutyzmu, wyzysku i przywileju, to dalsza walka o niepodległość“.

В „Przegląd-i Wszecpolski-ім, що почав виходити 1895 р. опинила ся частина редакторів варшавського „Głos-y“, котрі, хоч значно вже слабше, голосять польську форму російського „народництва“, „впорядкованя інтересів усіх верств інтересам люду“.

Місячник „Polak“ призначений для селян проповідує ще гадку повстаня проти Росії і захоочує до терористичної від часу до часу боротьби з російским чиновництвом. Сей революційний настрої триває майже до 1902 р. а ще „Przegląd Wszecpolski“ (V—134) говорить: „doświadczenie historyczne i zdrowy rozsądek mówią nam, że bez walki orężnej nie można sobie przedstawić realnie odzyskania niepodległości Polski“, (V—135) „tylko krwią i żelazem narody ujarzmione mogą zdobyć lub odzyskać niepodległość“.

З того часу починають ся наглі скоки народовой демократії, нагинанє правди до патриотичних потреб і інтересів, а на політичну видівню виступає Роман Дмовський і вже у „Przegląd-i Wszecpolski-ім називає він оружне повстанє „zabawką półgłówek socjalistycznych na użytek czwartoklasistów“ (r. 1902, IV—249), а „wszelka organizacja działalności nielegalnej, jeżeli ma doprowadzić fatalistycznie do wybuchu powstania, to zaiste lepiej powstrzymać się od wszelkiej szerszej pracy, zorganizowanej na drodze tajnej“. (IV—248)

З того часу всепольська печать починає голосити, що „wszystkie środki, które nas do celu najskuteczniej prowadzą, są politycznie uprawnione. Uгода może być w pewnych warunkach również uprawniona, jak rewolucya“ (1902, VII—229 Prz. Wsz.).

Так само що до „interesów ludowych“ змінє всепольське сторонництво свої погляди а заміцць „podporządkowania interesów wszystkich warstw — interesom ludu“, вже зобовязує „harmonia narodowa“, „podporządkowanie interesów klas pracujących interesom klas posiadających“.

Суспільні ріжницї вирівнує свого роду економіст, політичний похатник Студніцький, до недавна ще соціяліст і редактор льондонського „Przedświt“-у.

Тепер всеполяки заключають тайний союз з подільською шляхтою, відомого із свого ворожого для Русинів настрою, щоби „nie budzić niskich instynktów wśród ludu, nie rozdmuchiwać nienawiści stanowych i klasowych“, відсуджують всіх від чести і віри, що не хотять стати під їх прапором і собі присвоюють патент на „польскість“. Союз сей всеполяків з Подоляками вимірений на знищенє Русинів, а для успішнійшої боротьби, як виборці до ластівячого гнізда, влазять варшавські всеполяки до редакції заложеного пок. Щепановским, Романовичом, Рувовским і Витовтом Левицким дневника Słowo polskie, викидають звіттам сих основників і розтаборивши ся там, розпочинають терористичну боротьбу проти національно-культурних змагань руского народу і пособляють суюзникам Подоляків, москвофлам, котрих піддержують яко Starorusinów.

В сій боротьбі не перебирають они в способах послугуючи ся навіть доносами, як се стало ся підчас російско-япанської війни, коли польські соціялісти варшавські проголосили оружну маніфестацію 13 листопада 1904, виступаючи проти того, щоби Варшаву втягало російське правительство до мобілізації. Тоді то Słowo polskie не вагало ся навіть накликувати поліцію, пишучи:

„Przez Podwołoczyska przeszedł transport karabinów maszynowych. Fabryki rządowe sprzedawały broń i dostarczały nabojęw w ilościach, wskazujących, że to nie mogą być zamówienia prywatne.“

We Lwowie odbywa się zjazd rewolucjonistów polskich i rosyjskich przy współdziałaniu kilkudziesięciu osób.

O zjeździe rozprawiają głośno plotkarze polityczni po kawiarniach, tylko policya nie o tem nie wie!“

Отсе найліпший доказ, до чого спосібні є всеполяки і яким оружєм они воюють. Але як раз ті скоки, які виправляє „народова демократія“, не виймаючи й провідника польского кола, Гломбінського, довела до того, що й польська суспільність і польське дневникарство після виступу на останних зборах всепольских у Львові, проф. Грабського (до недавна ще соціяліста) обернули ся проти всеполяків і починають їх поборювати. Тим можемо лише радїти, бо всеполяки викликали таке розярєне межинародне, яке виходить на шкоду обидвох народів тут поселених і цілого краю. Занепад і банкрутство всеполяків може причинити ся лише до уздоровлення відносин політичних і народних в Галичині.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

В сїм тижни буде порішений цілий ряд важних питань внутрішньої політики. В середу вертає президент міністрів бар. Бінерт з Босни і сейчас скличе провідників „Славянської унії“, щоби порозуміти ся з ними зарівно що до тактичного трактованя фінансової реформи, як також і що до переговорів в справі чєско-німецького порозуміння. Правительство настає на се, щоби ще перед літними феріями переведено підвисненє горівчаного податку. Одначе сторонництва рішили ся, здаєть ся, на се, щоби не згодити ся на одинокє податкове підвисненє, яке дотикає лише фіскального, а до сего не безпосереднього податку і домагають ся долученя до сеї „малої“ податкової реформи, яка має бути полагоджена ще протягом сеї сесії, також підвисненя особисто доходowego податку, після инших також і спадкового податку. Переведенє сего пляну зависить від становища опозиції; також в справі чєско-німецького порозуміння западуть в сїм тижни важні постанови. В четвер має зібрати ся союз чєских послів, який поставить внесєнє що до притягненя до нарад над язиковим питанєм, над lex-Буквай і чєско-німецькими інформаційними конференціями також чєских соціяльних демократів. Рамовий закон Буквая, який обнимає лише пять параграфів, буде предложений в п'ятницю перед полуднем парламентарній комісії „Славянської унії“; коли она на него згодить ся, буде предложений парламентови, але ще не певно, чи яко звичайне, чи яко нагле внесєнє.

В румунських кругах на Угорщині панує велике обурєнє по причині зарядженя зі сторони військових властей. А іменно резервістів спільного війська покликано на вправи на день 30. с. м. Центральний виборчий віділ Румунів вніє до корпусових команд і до міністерств війни просьбу, щоби покликанє відложено о три дні, позаяк 1. червня починають ся вибори, а через те, що резервістів покликано на 30. с. м., численні виборці не будуть могли скористати зі свого виборчого права. Доси не наспіла на сю просьбу ніяка відповідь. В кругах румунських виборців припускають, що розходить ся тут о просте махерство правительства, яке сподіє ся в сей спосіб позбути ся певного числа немилых для себе голосів. З гори годї твердити, що спільна міністерія війни не згодить ся на відрочєнє вправ на три дні.

Заграниця.

Прусский парламент відкинув більшостию предлогу виборчої реформи зі сторони палати панів, через що сей висьмиваний „чорно-жовтий блок“ центра і консерватистів сповнив зглядом народу свій обовязок. Бо далеко лучшим і більше на часї та свобіднішим є теперішнє пруске виборче право, чим проєкт виборчої реформи, полишений Більвовом своєму наслідникови Бетман Гольвегову. Ухвалєнє виборчої реформи в редакції палати панів булоб великим кроком в зад і тяжко дїткнулоб горожанські права і свободи народу. Бетман-Гольвег найшов ся тепер в дуже прикрім положєню. Не припускають одначе, щоби він мусів через те уступити. Навіть орган

центра, Germania пише, що Бетман Гольвеґ не потребує уступати, бо в се властиво банкрутство виборчого наслідства по Більові. Зате ліберальні днівники і соціалістичний орган пишуть, що доперва тепер розгорить ся боротьба о лучшу виборчу реформу.

Дописуватель віденської «Reichspost» мав нагоду розмовляти в Царгороді з бувшим грецким міністром війни і маринарки, Кумундуросом в кретьській справі. Бувший міністер заявив, що є приклонником грецько-турецького порозуміння. Грецький нарід поводить ся з огляду на кретьське питає зовсім спокійно, хоч як дуже его оно обходить, бо є пересвідчений, що се питає рішати ся не між Грецією а Туреччиною. Оно повірене європейским державам, а сі певно рішати его в чесний спосіб відповідно до бажань Кретьців. Дивно се, які матеріяльні користи може мати Туреччина з удержаня суверенної влади над Кретою, коли она задержала своєю автономію Кретьців не згодять ся на інше поладжене сего питає, лише в доповіді прилуки до Греції. Що до сего, чи держава згодять ся на се, годі на разі щось певного сказати, але можна мати надію, що так буде.

В турецьким парламенті відповідав великий везир Гаккі-баша на інтерпеляції в кретьській справі. Він заявив, що успосіблене держав є корисне для Туреччини. Туреччина здобула Крету в війні, і лише приневолена війною могла б її звернути. Туреччина не може іти в похід на Крету, доки там находять ся опікунчі держави, які бережуть суверенних прав Туреччини. З Грецією не має она нічого до діла. Кабінет понесе всякі жертви в тім пересвідченню, що за ним стоїть цілий народ.

— Від Адміністрації. Просимо наших П. Т. передплатників поглянути на поштові опоясики внншнього числа, на яких зазначено червоною краскою стан передплати з днем 13. липня 1910. Зазначено там або залеглу квоту по той день, або дату, поки сягає заплачена передплата. Довжників просимо безпробовочно вирівнати залеглисть, бо инакше ми були би приневолені застановити їм дальшу висилку часописи і упімнути ся о вирівнанє належності через нашего адвоката.

Новинки

— Календар В середу: руско-кат.: Патриція; римо-кат.: Теобальда. — В четвер: руско-кат.: Талалея муч.; римо-кат.: Еразма.

— **3 Перемишля** пишуть нам: Прочитавши недавно про скандальне рішення „общества Рваница“ в Самборі, викинути Захоронку для дітей з дому, який вправді заінтабульований на „Рваницу“ — а викинути за се, що нею управляютъ СС. Службениці, хочу коротко подати, на яких основах стоять захоронки наші в Перемишлі. Основателем і властителем 2 захоронок у нас є старше братство св. о. Николая при катедральнім храмі. Братство се складаєть з робітників, міщан і інтелігенції без ріжничі віку і стану. Дорогою записів має оно 4 реальности з домами і чиншом з тих домків, як також вкладками членів (1 К річно) і з полумиска в церкві удержують ся СС. Службениці в обох Захоронках. Захоронки містять ся на реальностях брацтва — одна при ул. св. Николая на Гарбарях, а друга нова (коштом около 20.000 К) при ул. св. Іванській на Засяню. В захоронках в кождій з окрема буває в місяцях зимових 30—40 дітей денно, а в літних місяцях 50—60, по полудні більше як рано. Крім молитов і пісень учать ся з памяти вершків і бавлять ся, бож се діти в віці передшкільнім (до 7—8. року) головно незможних родичів. Кошт удержаня захоронок менше більше такий: місячно на удержаня 6 СС. Службениць (по 3 до кождої Захоронки) 120 К, а для найбільшшх дітей додає ся на обід около 10 К. Братство оплачує всякі направки, рати від довгу і пр. але при добрій волі всьому дає раду а навіть сего року постановлено вибудувати при церкві на Болоню дім мешкальний для священика, на читальню і крамницю. Чиншу з реальностей має братство до 1.800 К, але половину аїдають податки, реперації і т. п.; з вкладок (досить мало) до 200 К, а зі збираня

полумиском в церкві до 1.700 К річно. На будову захоронки жертвували: 1) мітрат о. Мирон Подолипський площу за 8.000 К, магістрат 300 К, Тов о „Віра“ 200 К, „Дністер“ 100 К, сойм 100 К. — Головою Брацтва є о. мітрат М. Подолипський, дорадником правним др. Кормош а касиєром (вже 16 літ) професор гімна. Іван Малиновський.

— **Чудо богатырское собрание**. Було їх всего пятнацять. Се організатори „истинно русскаго направлення“ під егідою непорочного богатыря „съ длинной бородой“, високо заслуженого в „разрушені“ москвофильских економічных „обществ“, славного, хоч що правда, ординарної порооди, коломиїєкого Шантекле, якого ціла політична робота концентрувала ся в „ухаживані“ за бажантками. Надіав ся Шантекле, що прибуде на „собрание“ хоть 150 „человѣкъ“, що Маруцац устроїть ему овацію, а прибуло всего пятнацять люда. Та мимо сего тревали „пренія“ від 10. рано до 10. год. вечера. На них рішено вислати телеграми до Крамаржа і Хоца, яких однак не підписав др. Дудикевич мабуть тому, що недавно, після промови Крамаржа, назвав Дудикевича в парламентарній комісії барон Франц Морзей, визначний політик антисемітського сторонництва близький, знакомий б. нам. гр. Анд. Потоцког, чоловік, що в міродаївних правительственных кругах має чимале значіне, ноторичним платним агентом Росії. (Czernowitzer Tagblatt з дня 25. мая с.р.). Серед тих „пренія“, чи як пише „Галичанинъ“ серед сего „аустрацького gadania“, яке устроїли собі господинове „організатора“, відобрано послови Глібовичкому званіє замѣстителя члена славянського исполнительнаго комитета пражскаго съѣзда, а також право „участвовать вь славянскихъ съѣздах вь качествѣ представителя Галицкой Руси“. „Галичанинъ“ осуджує сей крок скопців фракції Дудикевича, в якім бачить один новий доказ, що его сторонники уміють лише руководити ся „личными ображеніями, симпатіями, или антипатіями“. Нема сумніву, що пос. Глібовичкий лише прийме „къ свѣдѣнію“ сю есклюзію, бо з ухвал д-ра Дудикевича вже найближші его сторонники не богато собі роблять. Темвіє блеск комети Дудикевича — Галея. До розбитя „українскаго“ народа не прийшло, а з хвоста комети розвіє ся лише нечужаний „смадъ“, перед яким вже й „Галичанинъ“ ніс затулює. Дійсно „чудо-богатырський народъ“!

— **Відпуски для вояків на жнива**. Міністерство війни видало розпорядок до війскових команд отсего змісту: Належить воякам, сивам хліборобів давати відпустки на час, коли в господарстві треба найбільше робочої сили. Відпустка не повинна бути довша як 3 тижні. Просьба о відпустку має бути предложена в звичайній службовій дорозі т. є при рапорті. Підчас відпустки носить ся цивільний одяг. На залізницї користають з війскових знижок. До тих місцевостей, де є заразливі пошести, не буде ся уділяти відпусток. Користати з відпусток на час жнив мають передовсім властителі господарств, їх сини, зяті і внуки, а вкінці також рільні робітники, а передовсім з 3-ого року служби.

— **Одна з незамічених цвіток на полі ширена православя**. Орган Дудикевича „Русь“ ч. 21 з дня 22. мая (4 червня) 1909 р. помістив в фейлетоні „Письма къ землямъ“ такий уступ: „Галицкая Русь вся приняла унию. Но что случилось? Поляки, къ своему удивленію, увидѣли что быти униятою не значить еще быти Полякомъ. Они убѣдились, что мы, масса русскаго народа вь Галичинѣ, за рѣдкими исключеніями, хоть и записани униатами, вь сущности, вь душѣ, вь сердці остались такими же православными, какими были и прежде, до принятия унии, а что еще болѣе важно, Поляки убѣдились, что не смотря на принятие унии, мы не перестали чувствовать и созывать свое единство съ прочимъ великимъ могучимъ русскимъ народомъ, что живеть подь бѣлымъ царемъ“. — Не, зашкодить і се зареєструвати!..

— **Не вір Кирилцьови** — або як Перемишляки (деякі) пошились в дурні? Пишуть нам з Перемишля: Сїчовий комітет зі Станіславава відніє ся з прошенем до одного з виднійшх Перемишляків, щоби выйти на дворець залізницї і привитати Чехів, що пойдуть на Сїчове съвято до Станіславава. Др. Кирилцьов (той, що попів пожарає) телеграфував, що Чехи ідуть в суботу (28. V.) о тій а тій годині — і повірили ему. В суботу зібрала ся майже сотка людей на пероні: молодіж, пані і деякі зі старших; один з бєсїдучих кандидатів на посла вже мав готову бесїду на привитанє Чехів, хтось казав, що і „Черемиский Боян“ чекав з піснею: по — надїхав курьер — але Чехів не було.

— **Папска енциклїка**. При нагоді 300-літних роковин канонізації Карла Боромея Папа видав енциклїку в справі модерністичних струї, бо подібний рух поборовав св. Кароль Боромей. Енциклїка поручаючи душпастирям і вірним поборованє того руху подає середники до того а головно поручає науку катехизму.

— **3 Русского Тов-а Педагогичного**. Дня 28. мая відбули ся перші сходи „Мужеского кружка Р. Т. П. у Львові“, на яких вибрано одностолсно головою п. проф. Михайла Тершаківца, заступником голови п. Александра Горудког, секретарем п. Михайла Коця а скарбником п. Володимира Мригледког. Після вичернующого реферату д-ра Романа Кошевича та п. Антона Гладшишовког уповажили зібрані нововибраний заряд приступити зараз до переговорів з двома властителями реальностей у Львові, пригожих на поміщенє дешевої селянської бурси для львівского повіта. Є надія, що переговори доведуть до корисного вислїду, тим більше, що висше згадані референти поробили ще перед сходами відповідні заходи та зібрали всякі інформації що до дотичних реальностей, так що заряд буде мав вже в дечім улєкшену задачу. Нема отже сумніву, що селянська бурса Р. Т. П. у Львові увійде в житє з початком нового шкільного року у вересні, а єї успішний розвиток буде зависимий від попертя патріотичного нашого загалу.

— **Розправа проти Гофрїхтера** — як доносять з Відня — скінчила ся в суботу. По постановам війскової процедури карної, вирок разом зі всіма актами, передано комендантови 2 корпуса ген. Версбахови.

— **Огні**. В ночи з пятниці на суботу ввбух великий огонь на двірци залізничім в Тернополі. З незвісної доси причини займив ся магазин, в котрім містять ся переважно смаровила, олї та кляче. Легко запальний материял займив ся борзо і ціла шопа в одній хвили станула в полуміни. Бочки з оливою пукали зі страшним гуком. Огонь був так великий, що загрожував не лиш будинкам на двірци, але й сусідним каменицям. Заалармована огнем міска сторожа пожарна поспішила на місце катастрофи, а для удержаня порядку завізвано війско. Завдяки енергічній акції ратунковій огонь до двох годин зльокалізовано. — В Динові погоріла тамошня школа кошикарска, котра однак була обезпечена.

Оповідки.

— **Просьба „Тов. Вакаційних Осель“**. „Тов. Вакаційних Осель“ у Львові наміряє вислати і сего року на село на час вакацій кількадесят найбільшшх шкільних дївчаток, які цілий рік нидють по вогких львівских сутеренах. На жалє не має товариство сям разом буквально ані сотака на покритє видатків, бо сегорічні забави ділком не допсали, жертви не вилинули ніякі, а з великих вечерниць, устроєних 5. лютого до спілки з „Руською Захоронкою“ було 2 К 39 с доходу! Дятого звертаємось отсим з уклінною просьбою до всіх приятелїв і добродїв шкільної дїтвори, щоби зволили прийти товариству в поміч хотяби найскромнійшими жертвами, які просимо вислати на адресу нашого скарбника, проф. В. Адрияновича, ул. Потоцког 95. (Бурса Тов. педаг.). При тій нагоді звертаємось також з просьбою до руских родин на провінціі, чи не зволили би прийняти до себе старших панночок на час вакацій, та в яком віку. Ласкаві зголошеня приймає до 15. червня. О. Бачиньска, Театиньска 7. За Видїл: О. Бачиньска, голова, о. В. Лициняк секретар.

— **3 Дрогобича**. Надзвичайні згалльні збори тов-а „Бурса св. Иоана Крестителя“ в Дрогобичі відбудуть ся дня 11. червня о год. 6. вечером в льокалі „Касина руского“ з порядком дневним: 1) Справа розширення бурси, 2) внески та запити. — *Видїл.*

— **3 Львівского „Сокола“**. Надзвичайні заг. збори гім. тов-а „Сокол“ у Львові відбудуть ся в середу дня 8. червня о 6 30 год вечером з отсим дневним порядком: 1) Доповняючий вибір старшини (містоголови і 1 члена старшини). 2) Зміна статута. 3) Внески та запити. Визнаємо всіх Другів явити ся на зборах конечно. За Старшину: Ів. Боберський голова, Мир. Федусевич справник.

— **3і Станіславава**. Вписи до жіночої семінарії учительської і до школи вправ СС. Василиянок в Станіслававі (ул. Заболотівска ч. 13) відбудуть ся перед феріями від 22. до 28. червня а по феріях від 27. до 31. серпня 1910. Семінарія отворена на підставі дозволу С. Е. Папа Міністра ісповідань і просвіти, з дня 30 жвгня 1909. ч. 40.102, відповідає всім вимогам державних семінарий. — *Дирекція.*

— **Конкурс „Тов. вакаційних Осель“**. „Тов. вакаційних осель“ вишле і сего року в часі літних ферій кількадесят дївчаток в віці 7—14 літ на чотиротижневий побут на село і в тій цілі розвипує отсим конкурсе. Услєва привнтя: дуже добре поведєнє і добра кляса; привнтя складають по 5 К титулом кнхтів подорожи. Для заможнійшх вносьть цовна доплата за харч 30 К, а знижена 15 К. Поданя належить вносити найдалше до 15. червня на адресу: Дирекція школи ім. Шевченка у Львові, Мохнацког 12. Лікарські оглядини дїтей відбудуть ся в школі ім Шевченка в неділю, 26. червня, о год. 9 рано. Час виїзду подасть ся пізнійше. Просимо оо. Катехитїв львівских шкїл, щоби

зволити повідомити о тїм діти своєї школи. За виділ: *О. Бачинська, председателька о. В. Лициняк, секретар.*

— **На Ясну Гору!** Подібно як в минулих роках так і сего року приготуємо ся богоміле в честь Пресв. Богородиці на Ясну Гору до Гошова. Люди, що хотять взяти участь в сїм святїм богомілю, звольте зголосити ся до ОО. Василян у Львові, ул. Жовківська ч. 36. Зголошувати ся можна або самим, або через своїх Впр. ОО. Духовних. Ціна їзди там і назад виносить: Зі Львова 4-90 К, з Пустомит 4 К, зі Щирця 3-80 К, з Миколаєва 3-10 К. Відїад є назначений на 11. н. ст. червня в суботу рано. Поворот 12. н. ст. червня в неділю вечером. Близші відомости подасть Монастир при замовленю білетів.

— **Іменоване.** Міністер рільництва іменував у правителя уряду фінансового (Rentamt) гр. правосл. фонду релігійного в Чернівцях, Івана Воробкевича управителем рахунковим ad personam.

Наука, штука і література.

— Заходом музичної накладні «Торбан» у Львові вийшли отсі пісні на один голос з фортепяном:

Денис Сичинський: Пісне моя... слова Івана Франка. Ціна 80 сот.

Др. Ярослав Лопатинський: Бескет, слова М. Чернявського. Ціна 80 сот.

Обі отсі пісні написані на теноровий або сопрановий голос збільшать наш безперечно і так невеликий репертуар пісенний, через що можна надїятись, що невдовзі почуємо їх на наших концертах. Видані у Лиську, представляють ся дуже гарно так зовнішньою як і внутрішньою формою, а задля низької ціни чимало найдеть ся охочих покупців. Дістати можна ті пісні в книгарні Наук. Товариства ім. Шевченка у Львові (Ринок 10).

Анкета в справі наукового плану для руского язика в гімназіях.

(□) Дня 30. мая відбула ся під проводом віцепрезидента ц. к. Ради шк. кр. д-ра Дембовського анкета в справі уложеня нового плану для науки рускої мови в гімназіях з рускою викладною мовою. Міністерство просвіти видало розпорядком з 20. марця 1909 новий план науковий для австрійських гімназій, на основі котрого знов ц. к. Рада шк. кр. розпорядком з 2. серпня 1909 впровадила „Plan nauki dla gimnazjów galicyjskich“. Показала ся однак потреба докладнішого опрєдїленя і розміщеня наукового матеріялу що до кравих язиків в гімназіях і в тїй цілі покликала ц. к. Рада шк. кр. в цвїтні с. р. анкету для польского язика, а вчера відбула ся анкета для науки рускої мови, в котрій взяли участь окрім віцепрезидента і кравих інспекторів радника двора д-ра Дворського, д-ра Майхровича, д-ра Опущинського і д-ра Копача і членів Ради шк. кр. радника двора Ол. Барвіньського і проф. д-ра Студинського запрошені учасники: директор Недільський, проф. Кокорудз, др. Михайло Пачовский, др. Макарушка, др. Коцовский і проф. Ілярій Огоновский. (Проф. Третяк і проф. Ол. Колесса не явили ся на анкеті).

Засіданє анкети відкрив віцепрезидент др. Дембовский о год. 10. перед полуднем і вказав на ціль анкети, зазначючи при тїм, що Рада шк. кр. бажаючи уложити відповідний потребам і поступови науки план для рускої мови в гімназіях з рускою викладною мовою, бажає вислухати поглядів випробованих і заводових знавців сего предмету, та уділив голосу референтови д-рови Копачови.

Референт подав причини, які спонукують Раду шк. кр. до уложеня нового плану на основі нормального плану міністерского і предложив анкеті до розважаня отсі точки:

1. Коли має розпочинати ся наука історії укр. руского письменства в гімназіях і читанє виїмок з літературних творів і як сей матеріял має бути розложений на поодинокі класи?

2. Чи памятки староруского письменства мають бути подані в хрестоматії в оригіналі, чи в перекладах, чи в скомбінованій формі (по части в оригіналі, по части в перекладах)?

3. Чи устна словесність має бути окремо трактована, чи в звязи з літературою писаною?

4. Чи підручники до науки укр. рускої мови і письменства мають подавати побіч виїмок з літерат. творів також історичні огляди розвитку літератури, чи огляд історії літератури має бути виданий окремо?

(Дальше буде).

Телеграми

в дня 31. мая.

Петербург. Дума 182 голосами проти 165 прийняла 3. артикул начерку закона що до заведеня земств в 6 західних губерніях. Через те запевнена є перевага в земствах членів московскої народности. Підчас дискусії Пуришкевич кинув склянкою в Милокова, за що виключено его з 7 засідань.

Париж. Матіи-ови доносять з Риму, що за посередництвом Ватикану ведуть ся межі французскими єпископами а франц. правительством переговори в справі полагоди відносин межі державою а Церквою.

Тижневий звіт

Торговельної і промислової палати про ціни збіжа і продуктів у Львові від 23 до 29. мая 1910:

	за 50 клг.
Пшениця	11.00—11.25 К
Жито	7.45—7.65 К
Ячмінь броварняний	6.50—7.00 К
Ячмінь на пашу	6.50—7.70 К
Овес	7.10—7.35 К
Кукурудза	0.00—0.00 К
Гречка	0.00—0.00 К
Горох до вареня	12.00—13.00 К
Горох на пашу	6.75—7.00 К
Бобик	8.60—8.85 К
Конюшина червона	65.00—75.00 К
Конюшина біла	70.00—88.00 К
Конюшина шведска	75.00—85.00 К
Тимотка	22.00—25.00 К
Ріпак змювий	12.90—13.25 К
Насїне конопл.	00.00—00.00 К
Хміль старий	00.00—80.00 К
Хміль новий	165.00—185.00 К

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

від 16. до 31. мая 1910.

Найгарнійша сензация.

Шоленно о 8. год. вечер представленє. В неділю і свята 2 представлення о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятницї High-Life представленє. Білети вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Для прикрашеня

комнат і Читалехь!

ТАРАС ШЕВЧЕНКО в домовині і МОГИЛА ШЕВЧЕНКА над Дніпром

Картина Сластьона виконані в артист. інституті Ангерера у Відні у величині 24+30 см. можна набути в книгарні Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, Ринок ч. 10; за 80 сотиків без пересилки, за 1 К з пересилкою (franco). Прибуток з ровпродажи жертвував ради. Ол. Барвіньский на памятник Т. Шевченкови в Києві.

Образи Шевченка, Хмельницького, Котляревського, Лисенка від 6—200 К. Фігурки з гіпсу а 80 с і 1-20 К.

Краватки, гєрдани, сорочки, фартушки, шапки сокільські і козацкі, альбоми, перфуми, спінки бфошки і шпильки з гербом, тутки і паперні різного рода поручають. — Склади „Сокільского Базару“ у Львові, Стрию і Станіславові.

Др. Богдан Барвіньский:

Зїзд галицкого князя Данила з угорским колом Белею IV. в Прешбурзі 1250 р. Історично-критична авалїза. Львів 1901. 16° ст. 18. — Ціна 50 сот.

Прешбурський зїзд в справі спадщини по Бабенбергах. (Причинок до історії великого австрійского безкоролїва). Львів 1903. 8° ст. 27. — Ціна 30 с.

Жигимонт Кейстутович, великий князь Литовско-русский. Історична монографія. Жовква 1905. 8° ст. XIV+170. — Ціна 2 К.

Zygmunt Kiejstutowicz, książę starodubski. Львів 1906. 8° ст. 28. — Ціна 50 с.

Bogurodzicza dzewicza a історичні висновки д-ра Щурата. (В інтересі історичної правди). Львів 1906. мала 8° ст. 41. — Ціна 20 с.

Історичні причинки. Розвідки, замітки і матеріяли до історії України-Руси. І. Жовква 1908. мал. 8° ст. 170. — Ціна 2 К.

Історичний розвиток імені українсько-русского народу. Львів, мал. 8° ст. 41. Ціна 40 с.

Pieczęcie książąt halicko-włodzimierskich z pierwszej pol. XIV. w. Краків 1909. мал. 8° ст. 22. Ціна 40 с.

Pieczęcie bojarów halicko-włodimierskich z pierw. połowy XIV. w. — вел. 8° ст. 4. Львів Ціна 5 сот.

Дістати можна в книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові, Ринок 10.

B. HERDER FERLAG, WIEN I, WOLLZEILE 33:

— **Der Sozialismus.** Eine Untersuchung seiner Grundlagen und seiner Durchführbarkeit. M. 3'60; geb. in Leinw. M., 4'30. (K. 4'32, geb. im Leinw. K 5'16).

— **Egger Augustinus.** Der Klerus und die Alkoholfrage. Auflage 4. K —'48.

— **Ehrle Franz, S. J.,** Beiträge zur Geschichte und Reform der Armenpflege. K 2'16.

— **Meyer Theodor, S. J.,** Die christlichethischen Socialprinzipien und die Arbeiterfrage. 4. Aufl. K 1'56.

— **Lehmkuhl Augustin, S. J.,** Arbeitsverlag und Streik. 4. Aufl. K —'72.

— **Lehmkuhl Augustin, S. J.,** Die soziale Not und der kirchliche Einfluss. 4. Auflage K —'96.

— **Das Privateigentum als soziale Institution.** 2. Aufl. K 2'16.

— **Cathrein Viktor, S. J.,** Die Frauenfrage. 3. Aufl. K 2'88. geb. in Leinw. K 3'48.

— **Das Paradies der Sozialdemokratie,** so wie es wirklich sein würde. Nach sozialdemokratischen Schriften für alle besonnenen Arbeiter dargestellt. 6. Aufl. K —'24.

Телефон 788. — Конто щадницї поштової 25.261.

Товариство взаїмних обезпечен

„Дністер“

у Львові, ул. Руска ч. 20. (власний дім).

приймає обезпеченя будинків, збіжа і знярядів господарских, від шкідливих під корисними услївами,

числить умірковані премії за обезпеченя,

ліквідує шкоди безпроволочно по пожарі,

уділяє обезпеченим членам з річної надвижки звороти.

За рік 1909 припадає на користь членів зворот 10%.

Полїси „Дністра“ приймає при позичках Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Галицка Каса Ощадности, Руска Щадниця і інші каси ощадности.

Через „Дністер“ можна асекуровати ся на житє в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові. Інформації до обезпечень уділяють агенції „Дністра“.

Зголшєня письменних господарів о агенцію приймають ся тільки з таких громад, де єще не робить инший агент „Дністра“.

Фонди „Дністра“ 31/12 1909 виносять: Фонд резервовий і резерва премій К 2,146,977.—; інші фонди К 594,647.—; разом К 2,781,624.—

Канцелярії Товариства отворені для сторін від год. 8—2.